

Lietuvos meno kūrėjų asociacija

Prano Stepulio 100-mečiui - kanklių muzikos koncertas

2014-02-07

ŽURNALAS: Muzikos Barai

TEMA: Minėjimas

AUTORIUS: Daiva Tamošaitytė

DATA: 2014-02

2013 m. gruodžio 15 d. Šv. Jonų bažnyčioje skambėjo kanklių muzika, dangiški garsai užpildė erdvę ir klausytojų širdis. Susirinkusieji minėjo žymaus lietuvių kanklininko ir pedagogo, dirigento, profesoriaus Prano Stepulio šimtąsias gimimo metines.

Šventėje dalyvavo jungtinis kanklininkų orkestras (vadovė prof. Lina Naikelienė), LMTA merginų choras (vadovai prof. Tadas Šumskas ir lekt. Andrius Gylys), Vilniaus mokytojų namų liaudiškos muzikos ansamblis „Kankleliai“ (vadovė Daiva Čičinskienė), taip pat solistai Irena Milkevičiūtė (sopranas) bei Vytautas Kiminius (birbynė). Kolektyvams dirigavo Jolanta Babaliauskienė, Aistė Bružaitė, Aušrelė Juškevičienė, Regina Marozienė, Lina Naikelienė ir Birutė Sakalienė. Koncertą vedė dr. Regina Marozienė. Skambėjo įvairių kartų lietuvių kompozitorių muzika: paties P. Stepulio, Algirdo Klovos, Kristinos Vasiliauskaitės, Jono Švedo, Vaclovo Paketūro, Vaidos Striaupaitės-Beinarienės, Jono Tamulionio, Vytauto Naraškevičiaus, Vytauto Juozapaičio, Leono Povilaičio ir Juozo Karoso kūriniai.

Iškilmingą vakarą pradėjo A. Klovos kūrinys „Šviesus liūdesys“, jį dirigavo L. Naikelienė, tekstą skaitė R. Marozienė. Mantrinės monotonijos ir sakralinių skambesiu kupinas kūrinys gražino klausytoją į senovės tolybes, puikiai įvedė į pakylėtą vakaro atmosferą. Jauna kanklininkė Lina Žilinskaitė atliko P. Stepulio „Temą su variacijomis“ – kūrinys skambėjo gerai, o daugiau įvairesnių štrichų padėtų dar labiau atskleisti šio kūrinio reljefiškumą. Gražiai išsiskyrė „Kanklelių“ atliktos dainos – iš L. Rėzos liaudies dainų rinkinio „Jau auštant aušružė“ bei Pamario krašto daina „Vai kur nužėgliuos“. Tradiciniai kankleliai skambėjo nepaprastai švelniai. Šis ansamblis išlaikęs ilgaamžę nestilizuotos dainos perdavą, kuri gali ir akmenį pravirkdyti...

Nepaprastai įdomios pasirodė V. Naraškevičiaus 1930 metais sukurtos trys sutartinės: „Trinku tilteliai“, „Pakelės beržai“ ir „Perlutėli rytato“ (labai profesionaliai dirigavo A. Juškevičienė). Širdį glostė keturios P. Stepulio aranžuotos M. K. Čiurlionio lietuvių liaudies dainos: „Močiute mano miela“, „Vai lekia, lekia“, „Išėjo mergelė“ ir „Ant kalno gluosnis“, merginų chorui dirigavo ryžtingą mostą turinti B. Sakalienė. Klasika tapusi J. Švedo „Svajonėlė“, atliekama kanklių orkestro, leido pasigėrėti instrumentų

skambesio grožiu, liūdna iki gelmių smelkiančia melodija. Įstrigo ir koncerto pabaigoje I. Milkevičiūtės sudainuotos dainos: J. Karoso „Pasvarstyk, antela“, J. Švedo „Plaukia antela“ ir ypač V. Paketūro „Vai žydėk, žydėk“ (dirigavo L. Naikeliene). Solistės balso tembras, vokalo spalva labai tinka liaudies dainai.

Koncerto programa leido kad ir punktyriškai apžvelgti ilgą kelią, kurį nuėjo mūsų nuostabiosios kanklės. Akivaizdu, kad tas kelias išibėgė ir, kas svarbiausia, išlaiko bei įtvirtina visa, kas buvo pasiekta iki šiol.

Tiesiog įstabu, kad moderniais laikais kankliuoti panoro multiinstrumentininkas, visapusiškai apsišvietęs vyras, taip pratęsdamas senovinę vyrų kanklininkų tradiciją. Jis išugdė ir vieną žymiausių „Lietuvos“ ansamblio kanklininkų Algimantą Prusevičių. Kartu su šiuo studentu ir meistrais tobulino instrumentą, sukūrė metodiką. A. Prusevičius savo atsiminimuose (knygoje „Pranas Stepulis“. Lietuvos muzikos akademija, 2003) rašo: „Daug dienų ir ilgų vakarų mano praleista su šiuo nuostabiu žmogumi, fanatiškai įsimylėjusiu kankles ir jų muziką... P. Stepulis ir aš būdavome nuolatiniai meistro P. Servos dirbtuvių lankytojai, mes pirmieji išbandydavome naujas kankles, tonacinius keitiklius.“ P. Stepulio mokinė, „Sutartinės“ ansamblio kanklių grupės vadovė docentė Regina Tamošaitienė prisimena (ten pat): „Pranas Stepulis buvo kruopštus ir nuoširdus pedagogas, sugebantis sudominti studentus metodikos paskaitomis. Jo kalbos stilius buvo turtingas, trykštąs liaudiškais palyginimais, spalvingais posakiais“. Ilgametė „Sutartinės“ kanklininkė Zita Stepulienė, P. Stepulio žmona, taip pat pasižymėjo dideliais atlikėjos ir kompoziciniais gabumais. Tais laikais „liaudininkai“ buvo ir solistai, ir dirigantai, ir aranžuotojai... Gaudavo aukščiausių muzikinį išsilavinimą. O maestro mokinė L. Naikeliene dabar laiko visą kanklių muzikos barą. P. Stepulio veikla įamžinta ir jo vadovėlyje „Kanklės“, ir mokinių bei amžininkų atsiminimuose. Su Prano Stepulio vardu susijusi ištisa naujoji epocha, kurios metu kanklės suskambo naujai.

Prano Stepulio 100-mečiui skirtas vakaras vėl subūrė kanklių veteranus, pedagogus, studentus ir visus prijauniančiuosius, kurie be liaudies muzikos neįsivaizduoja nei savo gyvenimo, nei Lietuvos ateities. Pilna Šv. Jonų bažnyčia tarsi sakė: „Mes gyvi, mes jungiamės, mūsų muzika gyva ir mes ja gyvi“. Taigi šia proga visiems liaudiškos muzikos puoselėtojams norisi palinkėti geros kloties, naujų vardų ir naujų pasiekimų.